

י"א סיוון תשע"ה פרשת "נשא" כניסת שבת – 19:17 צאת שבת – 20:22 גיליון מס' 608

שליטה בעולם החומר / עומר עדות

כשהתורה מתארת את ההלכות המיוחדות של הנזיר, היא מתחילה באיסור יין ושאר מוצרי הגפן: "מיין ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל" (במדבר ו', ג). התורה ממשיכה בפסוק הבא, בדברים הנראים לכאורה כחזרה על הפסוק שלפניהם: "כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל" (שם, ד).

הנזיר מקבל על עצמו שלושה איסורים שונים: פירות הגפן (פסוקים ג-ד), תספורת (פס' ה) וטומאת מת (פסוקים ו-ז). מדוע התורה חוזרת דווקא על איסור שתיית יין ואכילת תוצרי הגפן? הדגש על איסור שתיית יין חוזר על עצמו גם בסוף הפרשה. אחרי תיאור התהליך אותו עובר הנזיר בסיום ימי נזירותו (ו', יג-כ), כותבת התורה: "ואחר ישתה הנזיר יין". התורה אינה מזכירה כי הוא רשאי כעת להיטמא למת או להסתפר. מדוע איסור זה שונה מיתר האיסורים?

התשובה נעוצה בקריאה מדויקת יותר של הפסוקים הראשונים של הפרשה. בפסוק ב' התורה מתארת את מושג הנזירות מבלי לפרט מה כולל מושג זה. בפסוק ג' התורה עונה לשאלה זו: "מיין ושכר יזיר...". במילים אחרות, ההגדרה של נזיר היא היותו מופרש מפירות הגפן. וכן רש"י (ו', ב, ד"ה "נדר") מפרש: "אין נזירה בכל מקום אלא פרישה, אף כאן שפירש מן היין". מדברי רש"י נראה בבירור כי ההפרשה הראשונה החלה על הנזיר היא הפרישה מפירות הגפן.

התורה מזכירה את שתיית היין כסמל לחזרתו של הנזיר לחברה, משום שאיסור שתיית היין הוא שהבדיל בינו לבין החברה. הגמרא במסכת תענית (יא.) מביאה מחלוקת מעניינת: אמר שמואל: כל היושב בתענית נקרא חוטא. סבר כי האי תנא דתניא: ר' אלעזר הקפר ברבי אומר: מה תלמוד לומר "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש", וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין. והלא דברים קל וחומר: ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה. ר' אלעזר אומר: נקרא קדוש, שנאמר: "קדש יהיה גדל פרע שער ראשו" ומה זה שלא ציער עצמו אלא מדבר אחד נקרא קדוש, המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה.

שוב, הפרישה מהיין מוצגת בגמרא כמרכיב המרכזי של הנזירות, משום שהיא מסמלת ההינזרות מן ההנאות הגופניות. האיסורים האחרים החלים על הנזיר, מתייחסים למרכיבים אחרים בנזירות. האיסור להיטמא למתים מביע את דמיון הנזיר בימי נזירותו לכהן. איסור התספורת נראה כמתקשר לקדושה שעליה מדבר ר' אלעזר. רק היין נתפס כגורם השייך לעולם הזה, שממנו הנזיר פורש.

ניתן להתייחס לפרישה מן היין בשתי אופנים. מצד אחד, הוא יכול לרומם את רוחו של האדם. בנסיבות רבות יין מסמל הנאה, ואף משמש כאחד הגורמים להנאה. הדבר נכון במישור ההלכתי האובייקטיבי, כפי שהוא בא לידי ביטוי בהלכה שאת השירים שהיו שרים במקדש בשעת הקרבת הקרבנות יש ללוות בניסוך יין - "אין שירה אלא ביין". הדבר נכון גם סובייקטיבית, כפי שאומר הפסוק: "ויוין ישמח לבב אנוש" (תהילים, ק"ד, טו). מסיבות אלו נוהגים להגיש יין בכל מיני שמחות, כגון חתונה וברית מילה. ברמה החברתית והפרטית, יין יכול לשמש כאמצעי לעידוד רוחו של האדם. מצד שני, יין יכול להיות גורם לשכרות. ללא שליטה, שתיית יין יכולה להוביל לאיבוד השליטה העצמית ואפילו להשחתת האופי האנושי. בתחום זה, איבוד מקצת השליטה העצמית גורר לעתים קרובות איבוד שליטה מוחלט. אם אדם מאפשר לשתייה לגבור עליו, התוצאות יכולות להיות הרוות אסון. הדבר יכול להגיע עד כדי הריסת משפחות.

מה קובע איזו מבין שתי התוצאות הללו תגרור שתיית היין? התשובה היא: שליטה. אם אדם שולט בשתייתו, היין יכול לגרום לו הנאה. לעומת זאת, אם האדם משתעבד לשתייה, יכולות להיות לשתייתו תוצאות הרסניות. אדם המאמין שיש ערך רוחני גם למגע עם עולם החומר, חובה עליו ללמוד לקח מן היין. עליו לשלוט בדרך שבה הוא משתמש בעולם החומר, הוא יכול להפיק מכך רוח רב. אם אדם מרשה לעצמו להיות נשלט על ידי עולם החומר, הוא ייתקל בקשיים חמורים.

"דבר הלמד מסופו" * - טיפול פליאטיבי וליוי רוחני בסוף החיים

עקב התקדמות רפואית וטכנולוגית, נמשכת בתחילת המאה ה-21 מגמת העלייה בתוחלת החיים הממוצעת אשר החלה לקראת סוף המאה ה-20. כתוצאה ישירה, קיימת גם התארכות של שלבי סיום החיים, שלבי הגסיסה והמוות ממחלות סופניות וזקנה.

התארכות תהליך הגסיסה יוצרת את האפשרות להתכונן לקראת סיום החיים וכיום מרבית בתי החולים מחזיקים צוותים לטיפול פליאטיבי המהווה טיפול תומך כוללי שמטרתו לשפר את איכות החיים של חולים המתמודדים עם מחלה חשוכה מרפא במטרה להקל על סבלם (במקביל לטיפול קוריאטיבי שמטרתו לרפא).

התמיכה הניתנת בטיפול פליאטיבי מושתתת במהותה על עבודה של צוות רב מקצועי ובמקביל לטיפול בסימפטומים גופניים כגון כאב, עולה החשיבות של טיפול בהיבטים פסיכולוגיים, חברתיים ורוחניים.

היבטים פסיכולוגיים יכולים להיות קשורים ברצון המטופל לשלוט באופן הטיפול בו, בשליטה על המצב ובמעורבות פעילה בקבלת החלטות (בנושא זה ראוי לציין את "חוק החולה הנוטה למות- 2005", השואף לאזן בין ערכים שונים: ערך קדושת החיים למול ערך אוטונומיה הרצון של האדם וחשיבות איכות החיים).

היבטים חברתיים יכולים להיות קשורים להרגשת המטופל שהוא מהווה נטל על החברה והמשפחה ועל רצונו להימנע מכך.

ההיבט הרוחני יכול להיות מכלול הכוחות והמשאבים העומדים לרשות המטופל ואשר אינם תלויים במצבו הגופני הנוכחי- להתמודדות עם המחלות הפיזיות, המוגבלויות התפקודיות, האבדנים הרבים הנחווים בתהליך הזקנה, הבדידות והמפגש עם סוגיות של סוף החיים כגון התכוננות לקראת מות צפוי.

לשם הדגמה, ניתן להשוות בין שני בני אדם אשר מצבם מתואר כשרויים בחשיכה עקב עננים אשר כיסו את השמש שמעליהם. האחד מרוכז במצבו הנוכחי הנתפס בעיניו כעגום בקור וחושך והשני מקבל את מצבו בין אם עקב תובנה כי המצב הנוכחי הינו זמני וחולף והשמש תחזור ותפציע (תקווה) או עקב השלמה הנובעת מחיבור פנימי למצב תודעתי אחר המנתק אותו ממצבו הפיזי הנוכחי.

כיום ברור לרופאים וחוקרים, שרוחניות אכן משפיעה על הבריאות הפיזית והמחקר מתמקד בהבנה כיצד.

אך מהי בדיוק רוחניות? בעברית, פירוש המילה הוא חלקים נפשיים אשר כמו הרוח (WIND) אינם נראים אך השפעתם ניכרת (לדוגמה בצמרות העצים). אמנם, הדעות השונות הן המבשרות הבולטות של הגישה הרוחנית (במיוחד בהיבט של אמונה בכח עליון וחיים שלאחר המוות) אך עם הזמן התרבו מאד גישות רוחניות שונות. תנועות מיסטיות שונות עושות שימוש בהשאלה במושג הרוחניות (תוך ניצול ההקבלה לתורת הנסתר אשר אף היא אינה נראית), אך רוחניות כאמור, אינה מיסטיקה.

ב-2009 הגדיר חוקר בשם פושלסקי את הרוחניות כ"מימד של האנושיות המתייחס לדרך שבה פרטים מחפשים ומביעים משמעות ומטרה והדרך בה הם מביעים את החיבור שלהם לרגע הנוכחי, לעצמי, לאחר, לטבע ולמשמעות או מקודש בחייהם".

בפרקטיקה של ליווי רוחני יש ערך רב בזיהוי העולם הרוחני של האדם, יאה אשר יאה, על מנת לעזור לו לנצל את המשאבים הרוחניים העומדים לרשותו להתגבר על קשיים ועל כן המלווה נקרא "מלווה רוחני" ולא מטפל או מדריך. החיבור של המלווה הרוחני לאדם מאפשר גם העשרת העולם הרוחני ע"י טכניקות פרקטיות שונות.

ב-2013 פורסם בירחון "American Society of Aging" מאמר פרי עטה של הגב' ננסי גורדון "Top Ten Spiritual Practices for Older Adults" (עשר דרכים מובילות לתרגול רוחני לקשישים) ובהן דרכים פרקטיות להעשרת עולם רוחני של קשישים: תרגול של הכרת תודה, של התפעלות, של יצירתיות, של נדיבות, של שחרור משאות, של חיבור אקטיבי לקשרים עם הזולת, של נשימות, של מנוחה קבועה, של מוסיקה ועוד.

למרות שאין קשר הכרחי בין רוח לאמונה דתית, ככלל, עולמו הרוחני של איש האמונה היהודי שומר התורה והמצוות עשיר מעצם אורח חייו והחיבור למסורת ישראל ולספרות האמונה והעיון התורנית הענפה. יחד עם זאת המציאות מוכיחה כי בעתות משבר כל המרבה הרי זה משובח והחיבור הפנימי האישי יכול להוביל לשאיבת כוחות גם ממקורות נוספים.

ומכאן צא ולמד: האם אין ראוי להתכונן מבעוד מועד לקראת גיל הזקנה ולהתמודדות עם הקשיים הצפויים בו, על ידי בניית מסען של עולם רוחני אשר מוכח כי הוא גורם מסייע משמעותי בהארכת החיים וביצירת איכות חיים בגיל הזקנה?

יתר על כן - האם קשיים הנחווים אמנם בעצמות גבוהה בגיל הזקנה, אינם בבואה של קשיים המלווים אותנו כל חיננו? של קשייו של בן הנעורים? של החייל מתחת לאלונקה? של גברים ונשים באמצע החיים? האם אין עולמנו הרוחני המהווה את "מכלול הכוחות והמשאבים העומדים לרשותנו" הוא המאפשר לנו להתמודדות עם כל קושי בכל גיל ועל כן ראוי לבניה העשרה וטיפול רצופים מגיל צעיר?

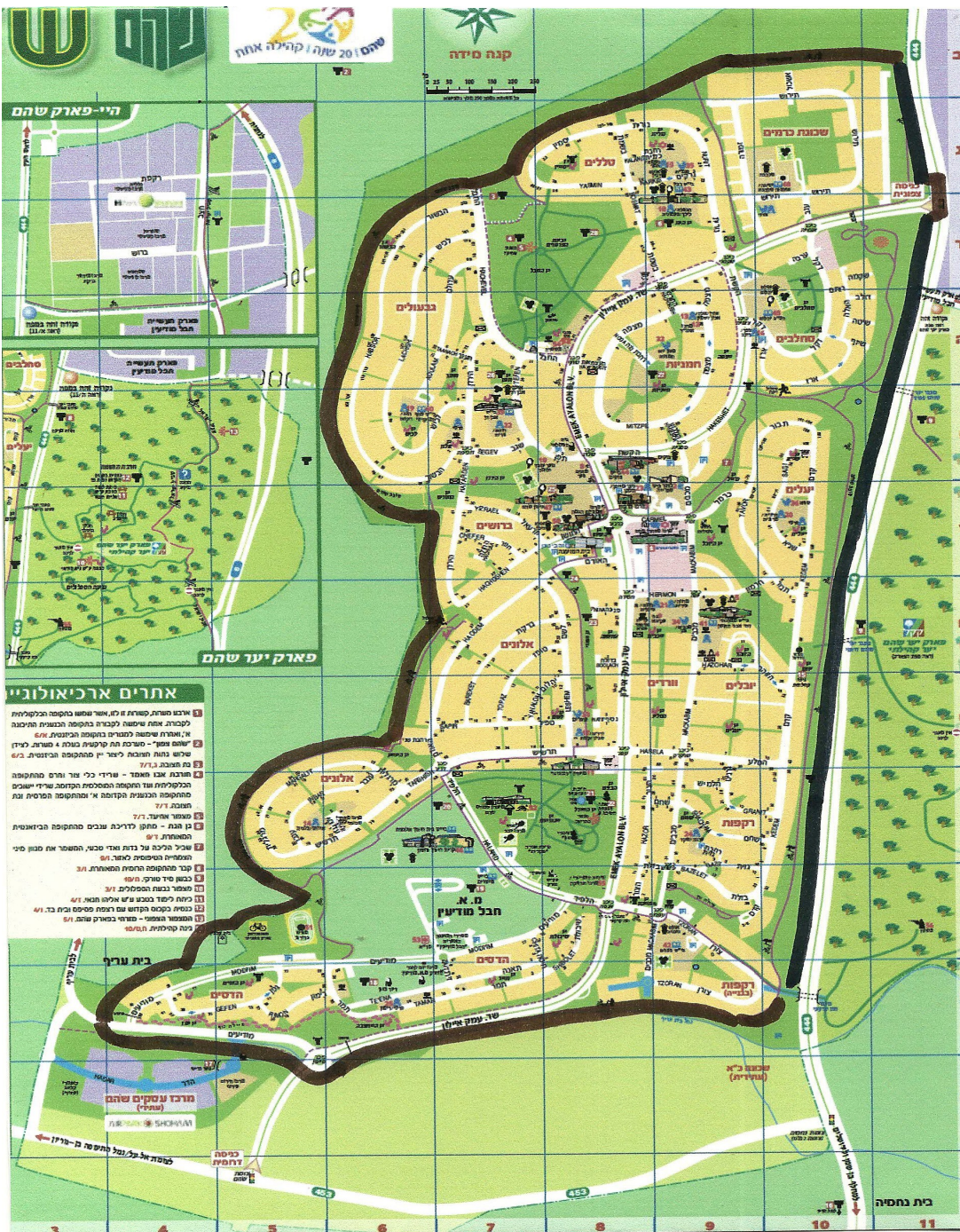
נראה כי ככל שנתבונן, נשכלל ונתרגל את עולמנו הרוחני כל אחד גם על פי החיבור הפנימי האישי ונטיית הלב הפרטית, נמצא עצמנו מוכנים יותר למשברי סוף החיים ואף קודם לכן.

* דבר הלמד מסופו- אחת משלוש עשרה המידות שהתורה מדרשת בהן.

מתי שיק

לע"נ אבי מורי, עזריאל בן משה ז"ל

הרב רן כלילי

18:00-מפקד חב"ב, 18:15-מפקד חב"א.

של מועצה מקומית שוהם

מזל טוב!

לרפי ואורית פינקלשטיין
להולדת הנכדה, בת לאבנר ורעות!

לדוד ומרים ברוס ולמשפחת שטרנברג,
לרגל נישואי הבן יעקב עב"ל שני!

לאיתי מיזליק ומשפחתו
לרגל בר המצווה!

לדבורה ומנחם וידהורן, להולדת הנכדים:
בן לאסתי וצביקה! ובן לליאל ועמית!

לאליעזר וחיה וכטל
להולדת הנכד, בן לאביטל ויהונדב!
ולהולדת הנכדה, בת לאיילה וישי!

לזיוה והרב אלרן מונסונגו
להולדת הבן!

שיעור לנשים בפרשת השבוע

יתקיים אי"ה בשבת פרשת "בחוקותיי"
בבית משפחת אביה דוד, ברח' המצפה 29, דירה 6
בשעה 17:30

אזכרה לנפילת בנינו היקר במלחמת של"ג יוסי צבי לוי הי"ד

נעלה לקברו בקריית שאול
ביום ראשון ל' סיון תשע"ה (7/6/15), בשעה 17:30
הלימוד לזכרו בשעה 19:30, בביתנו ברח' מכבים 73,
אילה ושלמה לוי, טל' 03-9791618

חברי קהילת שוהם, שולחים תנחומים לאסתר עמר עם
הסתלקותה של אמה מרים ז"ל.

"מן השמים תנחמו"

קייטנות "השפיל ישראל" יוצאות לדרך...!

קייטנת "חויות"

והפעם, בסימן "אני ישראלי"

הצטרפו אלינו למסע בעקבות האנשים והסיפורים שהפכו
אותנו לישראלים. מסע חווייתי עם ערכים והרבה כיף.

נבקר בחווה אקולוגית ובמנין ישראל, נכיר
המצאות ישראליות ונלמד על אנשים חשובים,
נצרוק ימי כיף בהריכה ובסופרלנד, ימי ספורט,
בישול וצוד.. יהיה לנו ליילה לפני מלא הפתעות!
כסוף הקייטנה נצלה הופעה ישראלית!

הקייטנה מיועדת לבוגרי כיתות ג'-ד'
ותתקיים בתאריכים 1.7-21.7 י"ד תמוז- ה' אב
בעלות 1,200 ₪ למשתתף.

לפרטים נוספים: leeelzaban@gmail.com

דרושים

ביום ראשון ה- 7.6 יתקיימו ראיונות להדרכה בקייטנת "חויות".
הראיונות יתקיימו בסניף בני עקיבא.
השנה ההדרכה פתוחה לכיתות י'-יא'.
מספר מקומות ההדרכה הם חמישה בלבד (לצערנו...). לראיונות
יש להגיע עם תעודת מדרך ויש להכין מראש פעילות קצרה
המתאימה לילדים בנושא "ציונות".

*אנו מחפשים גם מתנדבים מכיתות ט' ומגנים.

להרשמה נא לשלוח הודעה: שם מלא + גיל,

לטל' 054-2030326

קייטנת "מסע אחר"

הצטרפו אלינו למסע מרתק ומדהים,
יחד נזחל, נטפס, נגלוש ונשכשך
במסלולים קסומים בארצנו הקטנה והיפה.
בין ימי הטיול נקיים בשוהם פעילויות מרתקות ומאתגרות
שיטריפו לכם את כל החושים.
*ארץ אלף המערות *נחל פרת *סופרלנד *עמק המעינות
*ניווט *GPS *ODT *המרוץ למיליון *בריקה
ועוד הפתעות וטיולים.

בהובלת הרב בנימין שחור

הקייטנה מיועדת לבוגרי כיתות ה'-ו'
ותתקיים בתאריכים 2.7-22.7 ט"ו תמוז-ז' אב
בעלות 1,400 ₪ למשתתף

לפרטים: 052-6844928@gmail.com@shohamidrasa

הקייטנות מופעלות ע"י ועד הורי בני-עקיבא ומדרשת שוהם,
בשיתוף מדרשת עם ישראל אחד
הקייטנות באישור משרד החינוך.

רישום לקייטנות:

יום רביעי ט"ז סיון (3/6) 20:30-21:30 בסניף בני עקיבא
יום שישי י"ח סיון (5/6) 8:00-9:00 בכניסה לבי"ס אבני החושן

